

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๗/๒๕๖๔

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ (๖) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๗ วรรคสอง และมาตรา ๔๐ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

คดีนี้ ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีในคดีหมายเลขดำที่ ๒๔๔๕/๒๕๖๓ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ประกอบกิจการค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านแอปพลิเคชันหรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อผู้บริโภคโดยตรงประเภทหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๕ เป็นผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการซื้อผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์โดยตรงเป็นปกติ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ (๖) เป็นแหล่งที่มาแห่งอำนาจตามกฎหมายในการออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งข้อ ๑ ของประกาศดังกล่าวมีลักษณะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น สิทธิในทรัพย์สิน และเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ได้เกิดจากการใช้อำนาจขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ แต่เกิดจากการใช้อำนาจขององค์กรฝ่ายบริหาร ดังนั้น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ (๖) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๗ วรรคสอง และมาตรา ๔๐ วรรคสอง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ เป็นบทบัญญัติในหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง คຸ້ມครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลโดยวิธีการใด ๆ รวมทั้งการโฆษณา มาตรา ๓๗ วรรคสอง คຸ້ມครองสิทธิในทรัพย์สิน แต่สิทธิดังกล่าวอาจถูกจำกัดได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และมาตรา ๔๐ วรรคสอง กำหนดเงื่อนไขในการจำกัดเสรีภาพการประกอบอาชีพต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องขายอัตโนมัติ

(๒) การเร่ขาย

(๓) การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย

(๔) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำหีบห่อหรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ

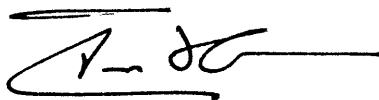
(๕) โดยแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่น หรือการให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๖) โดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

กรณีมาตรา ๓๐ (๖) บัญญัติขึ้นเพื่อรองรับการเสนอขายโดยวิธีการหรือในลักษณะอื่นใดที่อาจเกิดขึ้นได้ในภายนอกจากที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะตามมาตรา ๓๐ (๑) ถึง (๕) โดยให้เป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีออกประกาศตามคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ เห็นว่า ปัญหาอันเกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีหลายประการ ทั้งด้านสุขภาพครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศเรื่อยมา จำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายมาใช้บังคับเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างครอบคลุมและทันที่ว่าการตรากฎหมายมาบังคับใช้แก่ประชาชนนั้นต้องอาศัยหน้าที่และอำนาจทั้งจากฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารประสานกัน ฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายวางกรอบการแก้ปัญหาในภาพรวมของประเทศ แต่ไม่สามารถคาดหมายปัญหาในอนาคตและไม่สามารถกำหนดรายละเอียดทางปฏิบัติ จึงมอบหน้าที่และอำนาจแก่ฝ่ายบริหารผู้บังคับใช้กฎหมายให้สามารถนำกฎหมายไปบังคับใช้ได้อย่างยืดหยุ่นสัมฤทธิ์ผลตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยให้กำหนดมาตรการทางกฎหมายที่ครอบคลุมข้อเท็จจริงที่อาจเกิดขึ้นและลงรายละเอียดของการแก้ปัญหาได้เอง แต่ยังคงอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายแม่บทของฝ่ายนิติบัญญัติ

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แห่งชาติ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ รวมทั้งการออกประกาศควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ตามมาตรา ๓๐ (๖) ด้วย เมื่อพิจารณาการติดต่อซื้อขายระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคในสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบันซึ่งพัฒนามาสู่การซื้อขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น ผู้บริโภคทุกคนมีโอกาสเข้าถึงสินค้าแต่ละประเภทได้ง่ายรวมทั้งสินค้าในกลุ่มเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ในปัจจุบันเข้าถึงโลกออนไลน์ได้ตลอดเวลา แต่ยังไม่มีความตระหนักรู้ถึงภัยของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ กฎหมายจึงบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ตามมาตรา ๒๙ (๑) การซื้อขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์หรือผ่านแอปพลิเคชันนั้นยากต่อการจำกัดควบคุมและตรวจสอบกลุ่มผู้บริโภค หากเปิดโอกาสให้ดำเนินการซื้อขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ผ่านระบบออนไลน์หรือผ่านแอปพลิเคชันอย่างเสรีโดยปราศจากมาตรการทางกฎหมายมาจำกัดควบคุมและตรวจสอบ จะนำไปสู่ปัญหาการฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ (๑) และอาจขยายตัวไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ต่อไปได้ การที่มาตรา ๓๐ (๖) บัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการเพื่อมาควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์นั้น เพื่อให้ดำเนินการแก้ปัญหาจากเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้นอย่างทันต่อสถานการณ์ตลอดจนยับยั้งและป้องปรามปัญหาจากเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ที่อาจจะเกิดขึ้นโดยวิธีการหรือในลักษณะอื่นใดที่เล็งเห็นได้ว่าจะเป็นปัญหาส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศในภายหน้าอย่างทันทั่วทั้งที่บทบัญญัติดังกล่าวไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิในทรัพย์สินหรือมีผลกระทบต่อเสรีภาพในการโฆษณาของบุคคลจนเกินสมควรแก่กรณี ทั้งยังเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๗ วรรคสอง และมาตรา ๔๐ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ (๖) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๗ วรรคสอง และมาตรา ๔๐ วรรคสอง

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ